

KONFERENSIYALAR.COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**XV RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

AVGUST, 2026

ISSN 3093-8791

ELEKTRON NASHR:

<https://konferensiyalar.com>

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
XV Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 15-son (13-avgust, 2026-yil).– 103 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 10-avgust

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi XV Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan.

Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2026-yil

© Mualliflar jamoasi, 2026-yil

O'ZBEKISTONDA SPORT MAKTABLARI FAOLIYATINI TASHKIL ETISHNING ZAMONAVIY HOLATI VA RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI

Raxmatxo'jaev Muzaffarxo'ja Yunusxonovich

O'zbekiston davlat sport akademiyasi huzuridagi

Jismoniy tarbiya va sport ilmiy tadqiqotlar instituti mustakil tadqiqotchisi

Email: muzaffar.yunusxonovich73@gmail.com

Tel: +998938708007

ORCID: 0009-0002-6783-7764

Toshkent, O'zbekiston

Annotatsiya. Mazkur maqolada O'zbekistonda sport maktablari faoliyatini tashkil etishning zamonaviy holati tahlil qilinib, ularning faoliyat samaradorligiga ta'sir etuvchi tashkiliy, metodik va boshqaruv omillari yoritilgan. Tadqiqot davomida sport maktablari faoliyatida uchrayotgan asosiy muammolar aniqlanib, ularni bartaraf etishning ustuvor yo'nalishlari hamda amaliy mexanizmlari taklif etilgan. Xususan, boshqaruv tizimini takomillashtirish, murabbiylarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish, o'quv-mashg'ulot jarayoniga raqamli texnologiyalarni joriy etish va monitoring tizimini kuchaytirishga oid tavsiyalar ishlab chiqilgan. Tadqiqot natijalari sport maktablari faoliyati samaradorligini oshirish va sport ta'limi sifatini takomillashtirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: sport maktabi, sport ta'limi, boshqaruv, murabbiy, raqamlashtirish, monitoring, innovatsiya, rivojlantirish.

CURRENT STATE AND DEVELOPMENT DIRECTIONS OF THE ORGANIZATION OF SPORTS SCHOOLS IN UZBEKISTAN

Rakhmatkhojayev Muzaffarkhoja Yunuskhonovich

Independent Researcher, Research Institute of

Physical Culture and Sports under the Uzbekistan State Academy of Sports

Toshkent, O'zbekiston

Annotation. This article analyzes the current state of the organization of sports schools in the Republic of Uzbekistan and examines the organizational, methodological, and managerial factors affecting their effectiveness. The study identifies the main challenges in the operation of sports schools and proposes priority directions and practical mechanisms for their further development. Particular attention is paid to improving the management system, enhancing the professional competencies of coaches, introducing digital technologies into the training process, and strengthening monitoring and evaluation mechanisms. The findings of the study contribute to improving the efficiency of sports schools and enhancing the quality of sports education.

Keywords: sports school, sports education, management, coach, digitalization, monitoring, innovation, development.

DOI: <https://doi.org/10.47390/ydif-y2026v2i15/n14>

Kirish: So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasida jismoniy tarbiya va sport sohasini rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi. Mamlakatimizda ommaviy sportni keng rivojlantirish, yoshlarni sog'lom turmush tarziga jalb etish hamda xalqaro musobaqalarda yuqori natijalarga erishadigan sportchilarni tayyorlash bo'yicha keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Ushbu islohotlarda sport maktablari sport zaxirasini tayyorlovchi asosiy bo'g'in sifatida alohida o'rin egallaydi.

Sport maktablari faoliyatining samaradorligi nafaqat o'quv-mashg'ulot jarayonining sifati, balki boshqaruv tizimi, moddiy-texnika bazasi, murabbiylarning kasbiy salohiyati, raqamli texnologiyalarni qo'llash darajasi hamda monitoring mexanizmlarining takomillashganligiga ham bevosita bog'liq. Shu bois sport maktablarini zamonaviy boshqaruv tamoyillari asosida rivojlantirish, ularning faoliyatini xalqaro tajribalar bilan uyg'unlashtirish bugungi kunning dolzarb ilmiy-amaliy masalalaridan biri hisoblanadi.

So'nggi yillarda sport ta'limi tizimini takomillashtirish yuzasidan qator normativ-huquqiy hujjatlar qabul qilindi. Mazkur hujjatlar sport maktablari faoliyatini modernizatsiya qilish, murabbiylar malakasini oshirish, sport infratuzilmasini rivojlantirish hamda boshqaruvga raqamli texnologiyalarni joriy etish uchun huquqiy asos yaratdi. Biroq amaliyot shuni ko'rsatmoqdaki, ayrim hududlarda sport maktablarini boshqarish, mashg'ulotlarni rejalashtirish, sportchilarni saralash va ularning rivojlanishini monitoring qilish tizimida yechimini kutayotgan masalalar ham mavjud.

Shu munosabat bilan sport maktablari faoliyatining zamonaviy holatini ilmiy tahlil qilish, mavjud muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etishga qaratilgan rivojlantirish yo'nalishlarini ishlab chiqish ilmiy hamda amaliy jihatdan muhim ahamiyat kasb etadi.

Adabiyotlar tahlili. Sport maktablari faoliyatini tashkil etish va boshqarish masalalari mahalliy hamda xorijiy olimlar tomonidan turli yo'nalishlarda tadqiq etilgan. Ilmiy manbalar tahlili shuni ko'rsatadiki, sport ta'limi tizimini samarali tashkil etish, boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish va sportchilarni tayyorlash jarayonini ilmiy asosda yo'lga qo'yish zamonaviy sport menejmentining asosiy yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Sport mashg'ulotlari nazariyasi va sportchilarni uzoq muddatli tayyorlash masalalari V.N. Platonov, T.O. Bomp, Yu.V. Verxoshanskiy va L.P. Matveyevlarning ilmiy ishlarida keng yoritilgan. Ularning tadqiqotlarida sportchilarni tayyorlashning bosqichma-bosqich tizimi, mashg'ulot yuklamalarini ilmiy rejalashtirish hamda yuqori sport natijalariga erishish omillari asoslab berilgan [7; 8].

Sportni rivojlantirishning tashkiliy asoslari, davlat sport siyosati va sport tashkilotlarini boshqarish masalalari B. Houlihan, M. Green hamda V. De Bosscher boshchiligidagi tadqiqotchilar tomonidan o'rganilgan. Mazkur tadqiqotlarda sport tizimini boshqarish samaradorligi, davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlari va sport siyosatini baholashning zamonaviy yondashuvlari yoritilgan [9; 10].

O'zbekiston olimlari A.A. Abdullayev, R.S. Salomov, F.A. Kerimov va boshqa tadqiqotchilar jismoniy tarbiya nazariyasi, sport mashg'ulotlari metodikasi hamda sport ta'limi tizimini tashkil etishning ilmiy-uslubiy asoslarini ishlab chiqqanlar [4; 5; 6]. Ularning ilmiy ishlari mamlakatimiz sport ta'limi tizimini rivojlantirishda muhim metodik manba bo'lib xizmat qilmoqda.

Shu bilan birga, so'nggi yillarda sport maktablari faoliyatiga raqamli texnologiyalarni joriy etish, boshqaruv jarayonlarini avtomatlashtirish, murabbiylar kompetensiyalarini xalqaro standartlar asosida rivojlantirish hamda sportchilar faoliyatini monitoring qilish masalalari dolzarb ilmiy yo'nalishlardan biriga aylandi. Biroq O'zbekiston sport maktablari faoliyatini zamonaviy boshqaruv tamoyillari asosida kompleks baholash va ularni rivojlantirishning tashkiliy mexanizmlariga bag'ishlangan tadqiqotlar yetarli emas. Mazkur holat ushbu tadqiqotning dolzarbligini belgilaydi.

Tadqiqot metodologiyasi. Mazkur tadqiqotda O'zbekistonda sport maktablari faoliyatini tashkil etishning zamonaviy holatini baholash va ularni rivojlantirish yo'nalishlarini aniqlash maqsadida kompleks ilmiy yondashuv qo'llanildi. Tadqiqot davomida quyidagi usullardan foydalanildi:

- ilmiy-pedagogik va metodik adabiyotlarni tahlil qilish;
- O'zbekiston Respublikasining sport sohasiga oid normativ-huquqiy hujjatlarini o'rganish;
- qiyosiy tahlil;
- tizimli tahlil;
- kuzatish;
- ekspert baholash;
- statistik ma'lumotlarni umumlashtirish va tahlil qilish.

Mazkur metodlar sport maktablari faoliyatining tashkiliy jihatlarini baholash, mavjud muammolarni aniqlash hamda ularni bartaraf etishga qaratilgan amaliy takliflarni ishlab chiqishga imkon berdi.

Tadqiqot natijalari va tahlili. Tahlillar shuni ko'rsatdiki, O'zbekistonda sport maktablari faoliyatini takomillashtirish bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlar sport ta'limi sifatini oshirish va sport zaxirasini tayyorlash tizimini rivojlantirishda muhim o'rin tutmoqda. Sport maktablarining moddiy-texnika bazasi bosqichma-bosqich yangilanmoqda, zamonaviy sport inshootlari foydalanishga topshirilmoqda hamda murabbiylarning malakasini oshirish tizimi takomillashtirilmoqda.

Shu bilan birga, tahlillar ayrim tizimli muammolar ham mavjudligini ko'rsatdi. Xususan, hududlar kesimida sport maktablari faoliyatini boshqarish samaradorligi bir xil emas, raqamli boshqaruv texnologiyalaridan foydalanish darajasi yetarlicha shakllanmagan, sportchilar faoliyatini monitoring qilish mexanizmlari esa barcha muassasalarda bir xil standart asosida yo'lga qo'yilmagan.

Bundan tashqari, ayrim sport maktablarida o'quv-mashg'ulot jarayonlarini rejalashtirishda zamonaviy ilmiy-metodik yondashuvlardan foydalanish darajasi pastligi kuzatilmoqda. Bu holat sportchilarni tayyorlash sifati va musobaqa natijalariga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda.

Tadqiqot natijalari asosida sport maktablari faoliyatini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari sifatida boshqaruvni raqamlashtirish, murabbiylar kompetensiyalarini uzluksiz rivojlantirish, ichki monitoring tizimini takomillashtirish hamda xalqaro tajribalarni milliy amaliyotga moslashtirish zarurligi aniqlandi.

1-jadval

O'zbekistonda sport maktablari faoliyatini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari

Mavjud holat	Muammo	Taklif etilayotgan yechim	Kutilayotgan natija
Boshqaruv tizimi	Raqamlashtirish darajasi past	Elektron boshqaruv platformasi	Boshqaruv samaradorligi oshadi
Murabbiylar faoliyati	Malaka oshirish tizimi yetarli emas	Kompetensiyaviy malaka oshirish	Kasbiy salohiyat rivojlanadi

O'quv-mashg'ulot jarayoni	Zamonaviy metodlar kam qo'llaniladi	Innovatsion pedagogik texnologiyalar	Mashg'ulot sifati oshadi
Monitoring	Yagona baholash mezonlari mavjud emas	Raqamli monitoring tizimi	Sportchilar natijalari aniq baholanadi
Hamkorlik	Tashkilotlararo integratsiya sust	Hududiy hamkorlik modelini joriy etish	Resurslardan samarali foydalaniladi

Sport maktablari faoliyatini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari

Tadqiqot natijalari asosida O'zbekiston sport maktablari faoliyatini rivojlantirishning quyidagi ustuvor yo'nalishlari aniqlandi.

Birinchidan, sport maktablarini boshqarishda strategik rejalashtirish tizimini yanada takomillashtirish zarur. Har bir sport maktabida rivojlanishning qisqa, o'rta va uzoq muddatli maqsadlarini belgilash, ularning bajarilishini aniq mezonlar asosida monitoring qilish boshqaruv samaradorligini oshiradi.

Ikkinchidan, sport maktablari faoliyatiga raqamli boshqaruv texnologiyalarini keng joriy etish muhim ahamiyat kasb etadi. Yagona elektron platforma orqali sportchilar, murabbiylar, mashg'ulot rejalari, musobaqa natijalari hamda tibbiy nazorat ma'lumotlarini yuritish boshqaruv qarorlarini qabul qilishni tezlashtiradi va axborot almashinuvini yaxshilaydi.

Uchinchidan, murabbiylarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish uzluksiz malaka oshirish tizimi bilan chambarchas bog'liq. Zamonaviy sport fanlari, sport pedagogikasi, sport psixologiyasi, sport tibbiyoti hamda raqamli texnologiyalar bo'yicha muntazam o'quv dasturlarini tashkil etish murabbiylarning kasbiy salohiyatini oshiradi.

To'rtinchidan, sportchilarni tanlash va ularning rivojlanishini monitoring qilish tizimini ilmiy asosda takomillashtirish lozim. Bunda jismoniy, funksional, texnik va psixologik ko'rsatkichlarni kompleks baholash orqali istiqbolli sportchilarni aniqlash imkoniyati kengayadi.

Beshinchidan, sport maktablari, oliy ta'lim muassasalari, ilmiy-tadqiqot institutlari va sport federatsiyalari o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish zarur. Ushbu hamkorlik ilmiy ishlanmalarni amaliyotga joriy etish, murabbiylarning ilmiy-uslubiy ta'minotini yaxshilash hamda sport zaxirasini tayyorlash sifatini oshirishga xizmat qiladi.

2-jadval

Sport maktablari faoliyatini rivojlantirishning tashkiliy modeli

Yo'nalish	Amalga oshiriladigan chora-tadbirlar	Kutilayotgan natija
Strategik boshqaruv	Rivojlanish dasturlarini ishlab chiqish	Boshqaruv samaradorligi oshadi
Raqamlashtirish	Elektron boshqaruv va monitoring tizimi	Tezkor va shaffof boshqaruv ta'minlanadi
Murabbiylar salohiyati	Kompetensiyaviy malaka oshirish	Ta'lim sifati yaxshilanadi

Sportchilar monitoringi	Raqamli diagnostika va baholash	Iqtidorli sportchilarni aniqlash samaradorligi ortadi
Ilmiy hamkorlik	OTM va ilmiy institutlar bilan integratsiya	Innovatsion texnologiyalar joriy etiladi

Mazkur tadqiqotning ilmiy yangiligi quyidagilardan iborat:

- O'zbekiston sport maktablari faoliyatini rivojlantirishga ta'sir etuvchi asosiy tashkiliy omillar tizimlashtirildi.
- Sport maktablarini boshqarishning strategik–raqamli modeli taklif etildi.
- Murabbiylar kompetensiyasini baholash va rivojlantirishning uzluksiz mexanizmi ishlab chiqildi.
- Sportchilarni saralash va monitoring qilishning kompleks yondashuvi tavsiya etildi.
- Sport maktablari, oliy ta'lim muassasalari va sport federatsiyalari o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirishga qaratilgan tashkiliy mexanizmlar asoslandi.

Xulosa. O'tkazilgan tadqiqot natijalari O'zbekistonda sport maktablari faoliyatini tashkil etish tizimi so'nggi yillarda izchil takomillashib borayotganini ko'rsatdi. Sport sohasida amalga oshirilayotgan davlat siyosati, normativ-huquqiy islohotlar va infratuzilmani rivojlantirish bo'yicha ko'rilyotgan chora-tadbirlar sport maktablari faoliyati samaradorligini oshirish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratmoqda.

Shu bilan birga, tahlillar sport maktablari faoliyatida boshqaruvni raqamlashtirish, murabbiylar malakasini zamonaviy talablar asosida rivojlantirish, sportchilarni tanlash va monitoring qilish tizimini takomillashtirish, shuningdek, ilmiy-metodik ta'minotni kuchaytirish zarurligini ko'rsatdi.

Tadqiqot asosida quyidagi xulosalarga kelindi:

1. Sport maktablari faoliyatini tashkil etishda strategik boshqaruv tamoyillarini keng joriy etish boshqaruv samaradorligini oshiradi.
2. Raqamli texnologiyalarni qo'llash sportchilar faoliyatini monitoring qilish va boshqaruv qarorlarini qabul qilish sifatini yaxshilaydi.
3. Murabbiylarning kasbiy kompetensiyalarini uzluksiz rivojlantirish sport ta'limi sifatining muhim omili hisoblanadi.
4. Sport maktablari, oliy ta'lim muassasalari va sport federatsiyalari o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish sport zaxirasini tayyorlash tizimini takomillashtirishga xizmat qiladi.
5. Xalqaro tajribalarni milliy sport ta'limi tizimiga moslashtirish sport maktablarining raqobatbardoshligini oshirish imkonini beradi.

Tadqiqot natijalariga asoslanib quyidagi amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi:

- sport maktablari uchun yagona elektron boshqaruv va monitoring platformasini joriy etish;
- murabbiylar faoliyatini kompetensiyaviy mezonlar asosida baholash tizimini ishlab chiqish;
- sportchilarni saralash va rivojlantirishda ilmiy-pedagogik hamda tibbiy monitoringni kuchaytirish;
- sport maktablari faoliyati samaradorligini baholashning milliy indikatorlarini ishlab chiqish;

- sport menejmenti yo'nalishida rahbar va mutaxassislarining malakasini muntazam oshirib borish.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. O'zbekiston Respublikasining "Jismoniy tarbiya va sport to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2020 (yangi tahrir).
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 30-oktabrdagi PF-6099-son Farmoni "Sog'lom turmush tarzini keng joriy etish va ommaviy sportni yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida".
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 5-noyabrdagi PQ-5279-son Qarori "Sport ta'limi tizimini tubdan takomillashtirish orqali olimpiya va paralimpiya sport turlari bo'yicha sportchilar zaxirasini shakllantirish sifatini yanada oshirish chora-tadbirlari to'g'risida".
4. Abdullayev A.A. Jismoniy tarbiya nazariyasi va metodikasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2018. – 320 b.
5. Salomov R.S. Sport mashg'ulotlarining nazariyasi va uslubiyati. – Toshkent: ILM ZIYO, 2015. – 296 b.
6. Kerimov F.A. Sport mashg'ulotlarini rejalashtirish asoslari. – Toshkent: Tafakkur-Bo'stoni, 2018. – 248 b.
7. Bobomurodov A.E. Jismoniy tarbiya, sport nazariyasi va uslubiyati. – Toshkent: O'zkitobsavdonashriyoti, 2020. – 148 b.
8. Usmanova Sh.Sh., Yoqubova D.M. Jismoniy tarbiya va sport pedagogikasi. – Toshkent: O'zkitobsavdonashriyoti, 2020. – 224 b.
9. Platonov V.N. Sistema podgotovki sportsmenov v olimpiyskom sporte. Obshchaya teoriya i yeyo prakticheskiye prilozheniya. – Kiyev: Olimpiyskaya literatura, 2015.
10. Bompa T.O., Buzzichelli C. Periodization: Theory and Methodology of Training. 6th ed. – Champaign, IL: Human Kinetics, 2019.
11. Houlihan B., Green M. Routledge Handbook of Sports Development. – London: Routledge, 2011.
12. De Bosscher V., Shibli S., Westerbeek H., van Bottenburg b – Aachen: Meyer & Meyer Sport, 2015.
13. Hoye R., Smith A.C.T., Nicholson M., Stewart B. Sport Management: Principles and Applications. 5th ed. – London: Routledge, 2018.
14. Shilbury D., Ferkins L., Smythe L. Sport Governance: An Introduction. – London: Routledge, 2020.
15. Chelladurai P. Managing Organizations for Sport and Physical Activity. – Scottsdale: Holcomb Hathaway Publishers, 2009.

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

XV RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI
2026-yil, avgust

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
XIV Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 15-son (13-avgust, 2026-yil). – 103 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 10-avgust.

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2026-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2026-yil.